

A Ch'añ Libro ECLESIASTÉS

Eclesiastés sb'i jun libro tic, syalelc'ochi jun alumel ab'ix. Sco na jab'oc to a viñaj Salomón yuninal viñaj David tz'ib'annaccani. A viñ tz'ib'annac, syalcot viñ yuj tas sna junoc mach, tas pax yelc'och eb' anima. Syalancoti to mañ nivanoc tiempo tz'ec' eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic. Tzijtum el squila' to a tas sco nib'ej max elc'ochlaj icha val tz'aj co naani.

A viñ tz'alani to tz'elñejc'och tas sco nib'ej, aton tzalajc'olal, b'eyumal yed' aj pensaril, palta yilnaquelta viñ to mañ smojoc ay yelc'och juntzañ tic d'a co sat. Maj nachajel-laj yuj viñ tas val yuj b'ob'il oñ yuj Dios. Añej tas syal viñ to yovalil tzoñ munlaji, scac'an tzalajb'oc co c'ool yed' tas syac' Dios d'ayoñ.

Te ayto tas syal yuj juntzañ tas sjavi d'a quib'añ. Syalancoti tas scutej cac'anoch Dios d'a co c'ool tato ay co chab'c'olal. A sch'oxani tas ayec' d'a co pensar, tas pax snib'ej Dios sco c'ulej. Syalanpaxi to ayocab' yelc'och co q'uinal d'ayoñ. Yuj chi' ay eb' tz'alani to a jun libro tic lajan icha junoc q'uen nen b'aj squil co sat. Tz'ib'ab'ilcan jun libro tic d'a yol ch'añ Biblia yic vach' squila' tas quilji yed' co b'eyb'al, yujto syil Dios masanil tas sco c'ulej.

Masanil tas malaj yelc'ochi

¹⁻² A jun viñ yuninal viñaj David, rey d'a Jerusalén, a viñ ix alanel juntzañ lolonel tic.

Masanil tas malaj yelc'ochi, malaj tas yed'nac.

³ ¿Tas val syac' yal eb' anima d'a jantac munlajel sb'o d'a yolyib'añq'uinal tic?

- ⁴ Ay eb' tz'alji, ay pax eb' schami, axo pax lum luum tic, añeja' yaj luum.
- ⁵ Sjavi c'u, tz'emxicani. Icha tz'aj yemcan chi' icha chi' sq'ueul junelxo.
- ⁶ Sb'at ic' d'a sur, smeltzajxi, sb'atxican d'a norte. Toñej tz'ec' xumumoc ic' chi'. Smeltzajxi d'a spatic.
- ⁷ A masanil a a' sb'eyi, sc'ochcan a' d'a a' mar, palta malaj b'aq'uiñ sb'ud'ji a' mar chi'. Sq'uexul a' junelxo b'ajtaxon sq'ueul sjaj, sb'eyxi a' b'aj sb'eytaxoni.
- ⁸ Masanil tas tzoñ te tzactzaj val yed'oc, palta malaj b'aq'uiñ tzoñ tzactzaj co matz'ani. Malaj pax b'aq'uiñ tzoñ tzactzaj cab'ani.
- ⁹ Masanil tas ay ticnaic, aytaxon d'a peca'. Malaj junoc tas sco c'ulej ticnaic to mañ sc'ulejnacoc eb' anima d'a peca' chi'. Malaj junoc tas toto scheclaj cuj ticnaic.
- ¹⁰ Ay eb' scomon alani: A jun tic, toto spitzvichaañ d'a co cal, xchi eb'. Palta a jun chi' aytaxoneq'ui ayic manto oñ aljilaj a oñ tic.
- ¹¹ A eb' ec'nac d'a peca', maxtzac co nacotlaj eb'. Icha chi' ol aj eb' vanto sjavi d'a quichañ, mañxo ol nachajpaxcotlaj eb' yuj eb' toto ol ja d'a yichañ eb'.

A tas yojtac viñ tz'alanel lolonel

¹² A in svalel lolonel tic, ix in och sreyaloc eb' vetisraelal d'a choñab' Jerusalén. ¹³ Ix vac' val och d'a in c'ol in naan yed' in jelanil yuj masanil tastac tzuji d'a yolyib'añq'uinal tic. Te al jun icultz aycanoch d'a quib'añ a oñ anima oñ tic yuj Dios. ¹⁴ Icha chi' ix aj snachajel vuuj to a masanil tas sco c'ulej d'a yolyib'añq'uinal tic, malaj yelc'ochi. Lajan val icha b'aj sco nib'ej sco yam ic', palta max yamchajlaj cuuj, icha chi' caji.

¹⁵ A tas toxonton coxo, maxtzac yal co tojlob'itani, max yal-laj co b'isan tas to malaj.

16-17 Yuj chi' ix in naan icha tic: A in tic, te nivan yelc'och yed' in jelanil d'a yichañ eb' ec'nac reyál d'a Jerusalén tic. Jantac tas ix in c'ayb'ej yuj in jelanil, yuj chi' ix in naan val tas syac' jelanil chi' d'ayoñ yed' tas syac' mañ pensaril yed' quistalil. Ix nachajel vuuj to a juntzañ chi' lajan val icha b'aj sco nib'ej sco yam ic', palta max yamchajlaj cuuj. Max nachajel-laj vuuj. ¹⁸ Val yel ayic tzoñ te jelanb'i, ste javipax ilc'olal d'a quib'añ. Ayic sco te ojtacaneli, ste javipax cusc'olal d'a quib'añ.

2

¹ Ix in naan val sic'lab'il, ix laj vac'an proval b'ajtac tz'ilchaj tzalajc'olal vuuj, palta axo ix vilani to malaj b'aj tz'ilchaji. ² Ix nachajel vuuj to ayic sco sayan tas tz'aj co tzevaji, tob'an mañ pensaril jun chi', axo yic scac'an co gana calani, malaj yelc'och jun chi'.

³ Ix in nib'ej val ix vojtaquejeli tas val junoc nivan yelc'och sco b'o a oñ anima oñ tic, yacb'an pitzan oñ jayeoc c'ual d'a yolyib'añq'uinal tic. Ix vac' val tzalajb'oc in c'ol yed' uq'uel añ, ix vac'anoch in b'a d'a mañ pensaril, palta naañej vuuj to a in jelanil tzin cuchb'ani.

⁴ Jantac nivac munlajel ix in b'o'o. Ix in b'o juntzañ pat, ix laj vavanpax te' uva. ⁵ Ix laj in b'o b'ajtac tz'avchaj te' avb'en te' yed' b'ajtac tz'avchaj te te' syac' xumaquil. Ix vavanpax masanil macañil te te' syac' sat. ⁶ Ix laj in b'oanpax yed'tal a a' b'aj smolchaji yic tz'och yal te' avb'en te' chi'. ⁷ Ay eb' viñ in checab' yed' eb' ix in checab' ix in mana', ay pax eb' ix alji d'a in pat. Añejtona' jantac pax ix aj noc' in vacax yed' noc' in calnel d'a yichañ eb' ec'nac cajan d'a Jerusalén d'a pecataxo. ⁸ Mañxo jantacoc q'uen plata yed' q'uen oro ix in molb'ej, aton q'uen cotnac d'a eb' sreyal juntzañxo nación. Ay pax eb' viñ vinac yed' eb' ix ix sb'itan d'ayin, aton masanil nib'ab'il yuj eb'

quetanimail. Jantac pax eb' ix ix, ix vic'a', tzolal sjavi eb' ix d'ayin.

⁹ Ix in b'inaj val d'a yichañ masanil eb' ec'nac d'a Jerusalén tic. Vach'chom ay masanil juntzañ tic d'ayin, palta maj satel-laj in jelanil. ¹⁰ Maj in tenec'laj tas ix in nib'ej. Ix vac'ñej in gana yed' tas ix in na'a. Ix vac' tzalajb'oc in c'ool yed' masanil in munlajel, aton jun tzalajc'olal chi' ix ac'ji spacoc d'ayin.

¹¹ Ix lajvi chi', ix vilanoch masanil in munlajel ix in b'o chi', aton juntzañ munlajel chi' pural ix b'o vuuj. Icha chi' ix aj snachajel vuuj to a masanil juntzañ chi', malaj yelc'ochi. Lajan val icha b'aj sco nib'ej sco yam ic', palta max yamchajlaj cuuj. Icha chi' caji, malaj jab'oc tas vach' squic' d'a yolyib'añq'uinal tic.

¹² Ix lajvi chi', ix in naanpaxi tas val yaj jelanil, mañ pensaril yed' quistalil. ¿Tasto val ol sc'ulej junocxo mach ol ochcan reyal in q'uexuloc? ¿Tocval ay junocxo tas ch'oc ol yal snaanelta sb'oani mato sc'ulani? ¹³ Icha chi' ix aj snachajel vuuj to a jelanil yelxo te vach' d'a yichañ mañ pensaril, icha yaj saquilq'uinal te vach' d'a yichañ q'uic'alq'uinal.

¹⁴ A mach ñican spensar, te vach' yilan b'aj tz'eq'ui. Axo mach malaj spensar jun, ichato d'a scal q'uic'alq'uinal sb'eyeq'ui. Vach'chom icha chi', palta lajanñej tz'aj co chami. ¹⁵ Ix valan icha tic: A tas ol ic'an eb' malaj spensar, añeja' ol in ic'an paxoc, yuj chi' jun, malaj jab'oc tas squic' d'a jelanil chi'. Añeja' malaj yelc'och juntzañ chi'. ¹⁶ Yuj chi' vach'chom jelan oñ, vach'chom malaj co pensar, ol oñ cham co masanil, mañxo ol oñ nachajcot yuj anima.

¹⁷ Yuj chi' ix in na icha tic, malaj yelc'och co q'uinal tic, yujto masanil tas sco c'ulej d'a yolyib'añq'uinal tic, toñej squixtej co b'a yuuj. Lajan val icha b'aj sco nib'ej sco yam ic', palta max yamchajlaj cuuj, icha chi' caji. ¹⁸ Añejtona'

malaj yelc'och masanil juntzañ in munlajel ix in b'o d'a yolyib'añq'uinal tic, yujto masanil juntzañ chi' añej am d'a junocxo mach b'aj ol canoc. ¹⁹ Taxoñej jelan, ma malaj spensar jun b'aj ol can masanil in munlajel ix vab' syail in b'oan chi' yed' jelanil, malaj jab'oc yelc'ochi.

²⁰ Ayic svilanoch masanil in munlajel ix in b'o chi', snaan sb'a in c'ool to nab'añej ix vixtej in b'a in te munlaji.

²¹ Ay b'aj jelan co b'oan co munlajel chi', te vach' scutej yuj tastac cojtac, palta axo tz'aji a d'a junoc max munlaj jab'oc, ata' scani. A jun chi' nab'añej, mañ smojoc icha chi'.

²² Yuj chi', ¿tas val scac' yala' ayic te nivan munlajel sco b'o yed' jantac tas sco na' yuuj? ²³ Masanil tiempo sco te naub'tañej, al yajoch d'a quib'añ icha val junoc icatz. Max yic' jab'oc yip co pensar, yuj chi' malaj yelc'och jun chi'.

²⁴ A val tas smoj sco c'ulej a oñ anima oñ tic to tzoñ va'i scuc'an a', scac'an tzalajb'oc co c'ool yed' tastac squic' d'a co munlajel chi'. Icha chi' ix aj snachajel vuuj to a jun chi' a d'a Dios scoti. ²⁵ ¿Tom syal co tzalaji, ma co va'i tato mañ yujoc Dios? ²⁶ Tato stzalaj Dios qued'oc, syac' co jelanil yed' co pensar yed' co tzalajc'olal. Palta axo eb' chuc jun, a Dios chi' tz'ac'an yip eb' yic smunlaj eb' smolb'an tastac tz'aj d'a eb', axo tz'aji, a d'a eb' stzalaj Dios yed'oc chi' scani. Palta a jun tic nab'añejpaxi, lajan val icha b'aj sco nib'ej sco yam ic', palta max yamchajlaj cuuj.

3

Masanil tas ayñej stiempoal

¹ Masanil tas tzuji d'a yolyib'añq'uinal tic ayñej stiempoal, ayñej pax yorail.

² Ay b'aj tz'alji anima, ay pax b'aj scham eb'. Ay b'aj ay avnub', ay pax b'aj stoc'ji q'ue vaan tas avab'il.

³ Ay b'aj smiljicham anima, ay pax b'aj tz'añtaj eb'. Ay b'aj sjuchajem junoc tas, ay pax b'aj sb'ochajq'uei.

⁴ Ay b'aj tz'och oq'uel, ay pax b'aj tz'och tzeej. Ay b'aj ay cusc'olal, ay pax b'aj ay tzalajc'olal.

⁵ Ay b'aj sjulchaj saclem q'uen q'ueen, ay pax b'aj smolb'aj q'ueen. Ay b'aj sco lac'laj co b'a, ay pax b'aj maay.

⁶ Ay b'aj sco sayec' junoc tas, ay pax b'aj sco yumeli. Ay b'aj sic'chajb'at junoc tas, ay pax b'aj syumchajeli.

⁷ Ay b'aj siic'chajb'at junoc tas, ay pax b'aj stz'ischaji. Ay b'aj numan tzoñ aji, ay pax b'aj tzoñ loloni.

⁸ Ay b'aj sco xajanej co b'a, ay pax b'aj sco chaclaj co b'a. Ay b'aj tz'och oval, ay pax b'aj tz'och junc'olal.

⁹ ¿Tas val scac' yal a oñ anima oñ tic d'a jantac munlajel sco b'o'o? ¹⁰ Vojtac val jantac munlajel te ajaltac ix yac' Dios co c'ulej. ¹¹ Te vach' ix yutej Dios sb'oan masanil tastac, tato sb'o d'a sc'ual smoj sb'oi. Ix yac' Dios co nib'ej cojtacanel tastac ol ujoc d'a b'aq'uiñ, palta max yac'laj nachajel cuuj sic'lab'il tastac van sc'ulani.

¹² Ix vojtaquejeli to malaj junocxo tas te vach' syal co c'ulani, añej to scac' tzalajb'oc co c'ool, scac'an co gana yed' tastac syac' Dios d'ayoñ yacb'an pitzan oñ. ¹³ Añej tzoñ va'i, scuc'an a', scac'an tzalajb'oc co c'ol d'a masanil tastac squic' d'a co munlajel, yujto a Dios tz'ac'an d'ayoñ.

¹⁴ Vojtacpaxi to a masanil tastac ix sb'o Dios, ayñejec' d'a junelñej. Malaj junoc tas syal yac'anoch xicul, ma syal yic'aneli. Icha chi' ix yutejcan Dios yic vach' tzoñ och ejmelal d'ay. ¹⁵ Masanil tastac ay ticnaic, aytaxon ec' d'a peca'. Axo pax tas toto ol javoc, toxonton ay d'a peca'. Añeja' juntzañ chi' tzujixi, yujto a Dios tz'utan icha chi'.

A tas mañ smojoc sb'eyb'alaji

¹⁶ Ix vilanpax tas tz'aj sch'olb'itaj eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic, smoj val to ay vach'il yed' tojolal,

palta añej chucal ay. ¹⁷ Yuj chi' tzin na' icha tic: A Dios ol oñ ch'olb'itan a oñ anima oñ tic, vach'chom vach' oñ, ma chuc oñ, yujto masanil tastac tzuji, ay sc'ual ol ch'olb'itajoc.

¹⁸ Svalanpax yuj co b'eyb'al a oñ anima oñ tic, to a Dios tzoñ ac'an proval, yic snachajel cuuj to lajan oñ icha noc' noc'. ¹⁹ Val yel a oñ anima oñ tic yed' noc' noc' chi', lajanñej tz'aj co chami, scham noc', tzoñ champaxi. Lajanñej tz'aj quic'an quic' yed' noc', mañ ec'b'aloclay quelc'och d'a yichañ noc', yujto malaj yelc'och masanil. ²⁰ Junñej b'aj sc'ochcan co nivanil yed' noc' noc' chi', yujto a d'a lum luum cotnac oñ, añejtona' luumal ol ochcan co nivanil tic. ²¹ ¿Tom ay junoc mach mañ ojtannacoc to a co pixan a oñ anima oñ tic sq'uecan d'a satchaañ, axo sq'uinal noc' noc' a d'a sat lum tic satcanemi? ²² Ix nachajel vuuj to malaj junocxo tas vach' co c'ulani, añejto scac' tzalajb'oc co c'ool yed' tas squic' d'a co munlajel, yujto icha chi' yajcan d'a quib'añ. ¿Tocval ayto mach tz'alan cab'i tas tzuji ayic chamnac oñxo?

4

¹ Ix in naancot yuj masanil tas mañ vach'oc tzuji d'a yolyib'añq'uinal tic. Ix vilani to ay eb' tz'ixtaji, tz'oc' eb', palta malaj mach scolan eb', yujto a eb' tz'ixtan eb' chi', aton eb' ay yopisio. ² Yuj chi' ix in na' to te vach' yic eb' chamnacxo d'a yichañ eb' pitzanto. ³ Te vach' yic eb' manto alji d'a yichañ eb' chamnac yed' eb' pitzan tic, yujto a eb' manto alji chi', manto yil-laj chucal tzuji d'a yolyib'añq'uinal tic eb'.

⁴ Ix vilanpaxi to ay b'aj squixtej co b'a co munlaji yic sco nib'an nivan tz'aj quelc'och yed' tastac ay d'ayoñ d'a yichañ juntzañxo eb'. Malaj yelc'och b'aj squic'chaañ co

b'a chi', yujto lajan val icha b'aj sco nib'ej sco yam ic', palta max yamchajlaj cuuj.

⁵ Ay b'aj tz'alji to malaj co pensar tato malaj tas sco c'ulej, scac'cham co b'a yuj vejel. ⁶ Palta a in tic svala' to yelxo te vach' vach'chom jab'ñej tas ay d'ayoñ tato tzalajc'olal caji, d'a yichañ pax munlajelñej caji sco sayan co b'eyumal. Tato icha chi', lajan val icha b'aj sco nib'ej sco yam ic', palta max yamchajlaj cuuj.

⁷ Ix vilan junxo tas tzuji d'a yolyib'añq'uinal tic to malaj yelc'ochi. ⁸ Ay mach sch'ocojñej, malaj junoc yuninal, malaj yuc'tac, palta malaj b'aj syic' yip, max och vaan sayanec' sb'eyumal, malaj b'aj syeccot sna' icha tic: ¿Mach yuj tzin te munlaji? ¿Tas yuj svixtej in b'a? mañ xchioc. A eb' icha chi' sc'ulej nab'añej syixtej sb'a eb'.

Tato junñej scutej co b'a ay quip

⁹ Vach' tato yaman smunlaj chavañoc anima d'a yichañ junoc mach to sch'ocoj smunlaji, yujto nivan tas syic' eb' d'a smunlajel chi'. ¹⁰ Tato stelvi junoc, axo junxo chi' squetzanxi q'ue vaan. Palta tato a junoc anima sch'ocojñej stelvi, malaj mach squetzan q'ue vaan. ¹¹ Añejtona' tato ay chavañoc anima junñej svayi, sq'uixinalej sb'a eb', palta tato sch'ocoj junoc anima svayi, ¿tas tz'aj sq'uixnaji? ¹² A junoc mach sch'ocoj, elañchamel tz'ac'ji ganar yuj junoc ajc'ool, palta tato chavañ sb'ey eb' jun, syal stec'b'an sb'a eb'. Ocxom junoc lasu ox'e yaj spach'uch'aji, mañ comonoc sd'iñchaji.

¹³ Yelxo te vach' yic junoc viñ quelem meb'a' ay spensar, d'a yichañ pax junoc viñ rey icham vinacxo to malaj spensar, maxtzac schalaj yab' razón. ¹⁴⁻¹⁵ Vach'chom meb'a' viñ quelem chi' ayic tz'elta viñ d'a preso, palta syal yoch viñ reyal. Ix vilanpaxi to masanil anima tz'alani to vach' a viñ quelem chi' tz'ochcan reyal sq'uexuloc

viñ icham vinac chi'. ¹⁶ Vach'chom mañ jantacoc sb'isul anima tz'ac'anoch viñ quelem chi' reyal, palta axo yic tz'ec' tiempo, jantac eb' maxtzac tzalajlaj yed' viñ. A scac'an quip co sayan tas tz'aj stzalaj masanil eb' anima qued'oc malaj yalani, lajan val icha b'aj sco nib'ej sco yam ic', palta max yamchajlaj cuuj.

5

Sco na val sic'lab'il yuj tas sco tac'vej

¹ Ayic tzoñ c'och d'a stemplo Dios, yelxo te vach' to sco maclej val cab' tas tz'alchaji, sco b'eyb'alanpaxi, d'a yichañ pax to sco nitzoch co b'a sco comon tac'van junoc tas, icha sc'ulej eb' malaj spensar, max snalaj eb' tato chuc sc'ulej.

² D'a sb'ab'elal scham val co naani, ichato chi' b'ian sco tac'van cac'an junoc tas d'a Dios, yujto a Dios chi' a d'a satchaañ ayeq'ui, a oñxo tic a d'a sat lum tic ayoñ eq'ui. Yuj chi' mañ comonoc scala'. ³ Yujto ayic mañ jantacoc tas sco na'a, tzoñ chac vayichan yuuj. Axo yuj b'aj tzoñ te loloni, ay comon lolonel malaj yalan scala'.

⁴ Ayic sco tac'van junoc tas d'a Dios, mocab' quiq'uec' tiempo cac'ani, yujto max tzalaj Dios yed' eb' scomon tac'van junoc tas, yuj chi' caq'uec' tas sco tac'vej chi'. ⁵ Más vach' max co comon tac'vej co ti'oc, d'a yichañ pax to sco tac'vej, palta max co c'anab'ajelaj.

⁶ Mocab' cac'och co mul co comon tac'van junoc tas, axo ta tz'aji ayic schaji yuj junoc mach ayoch d'a yib'añ schaani, scalani to satc'olal caji ayic ix co tac'van chi'. Mocab' co tzuntzejcot yoval sc'ol Dios yuj tas sco tac'vej chi', yujto ay smay satanel tastac sco c'ulej. ⁷ Yelxo te vach' to ay yelc'och Dios d'a yol co sat d'a yichañ pax to nivan tas sco tac'vej d'ay.

A eb' añej d'a q'uen tumin syac'och spensar

⁸ Mocab' sat co c'ol quilan yuj tas tz'aj yixtaj eb' meb'a' d'a co choñab', b'aj max c'anab'ajaj tojolal, yujto a eb' ay yopisio scolji eb' yuj juntzañxo eb' nivac yopisio. Axo eb' chi' scolji eb' yuj juntzañxo eb' yelxo nivan yopisio d'a yib'añ eb'. ⁹ Yujto añej viñ rey nivan yelc'och yed' yopisio d'a yib'añ juntzañxo eb' viñ yajal, yuj chi' yelxo val nivan tas syic'can viñ d'a tas tz'el d'a sat lum luum tic.

¹⁰ Tato sco nib'ej val och q'uen tumin, malaj b'aq'uiñ slajvi co nib'an q'ueen. Añejtona' tato sco nib'ej tzoñ och b'eyumal, malaj b'aq'uiñ scala' to c'ocb'ilxo tas ay d'ayoñ. Palta a jun chi' mañ pensaril. ¹¹ Yujto ayic nivanxo tas ay d'ayoñ, nivan pax slajvieli. Añej co ganar, toñej squil yec' q'uen tumin chi' d'a yol co c'ab'. ¹² Tato tzoñ munlaji, taxoñej nivan tas sco va'a mato jab'ñej, palta junc'olal tzoñ vayi. Axo eb' b'eyum jun, max vaylaj eb' snaan yuj tastac ay d'ay.

¹³ Ix vilanpaxi to ay val jun tas te cusc'olal d'a yolyib'añq'uinal tic: A val eb' tz'och val ilc'olal sayanec' sb'eyumal, palta axo tz'aji a sb'eyumal eb' chi' sjuaneli. ¹⁴ Yujto ay b'aj syac'och schoñ eb', axo tz'aji a tz'ic'ancot d'a yib'añ eb', slajviel tastac ay d'a eb', mañxalaj jab'oc tas vach' syac'can eb' d'a eb' yuninal. ¹⁵ Icha tz'aj calji d'a yolyib'añq'uinal tic, b'eran oñ eli oñ javi, axo yic tzoñ meltzajxi malaj jab'oc tas squic'b'at qued'oc. ¹⁶ Aton jun tic te cusc'olal, icha tz'aj calji, icha pax chi' tz'aj co meltzajxi. Malaj jab'oc tas squic' d'a co munlajel squic'b'at qued'oc. ¹⁷ Ay b'aj ayic pitzan oñ d'a yolyib'añq'uinal tic, d'a scal xivc'olal tzoñ eq'ui, d'a scal yaelal yed' d'a scal cusc'olal.

¹⁸ Añej val jun tas vach' ix vil d'a yolyib'añq'uinal tic to tzoñ va'i, scuc'an a', scac'an tzalajb'oc co c'ol yed' tas squic' d'a jantac co munlajel, d'a jab' co q'uinal syac'

Dios, aton jab' chi' syac' co c'ulej d'a yolyib'añq'uinal tic. ¹⁹ Yed' junxo tic, tato a Dios tz'ac'an jantac co b'eyumal, syac'anpax co tzalajc'olal co va'an tas squic' d'a co munlajel yuj svach'c'olal. ²⁰ Yacb'an a Dios tz'ac'an co tzalajc'olal chi', max yal-laj coch ilc'olal yuj tas ol aj yec' tiempo cuuj.

6

¹ Ay jun tas sjavi d'a yib'añ eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic to mañ smojoc sc'ulaj svila': ² A Dios tz'ac'an sb'eyumal junoc mach yed' snivanil yelc'ochi, ayxoñej tastac snib'ej, palta max chajilaj yac' tzalajb'oc sc'ol d'a smasanil juntzañ chi', ch'ocxo mach syac' tzalajb'oc sc'ol yed'oc. A jun tic, ixtojb'ail, mañ smojoc. ³ Vach'chom a junoc viñ vinac ay 100-oc yuninal, nivan tiempo syil viñ, palta tato max yac' tzalajb'oc sc'ol viñ yed' tas vach', tato chuclaj tz'aj smucchaj viñ, a tzin naani to te vach' yic junoc eq'uelti' unin d'a yichañ jun vinac chi'. ⁴ Vach'chom a junoc unin chi', toñej tz'ec' d'a ichñejta', malaj b'aj sb'inaj jab'oc, ⁵ maj yil jab'oc saquilq'uinal, malaj jab'oc tas syojtaquejeli, vach' yico' yujto syic' yip, malaj tas sna'a. ⁶ A pax jun vinac chi' jun, vach'chom ix ec' chab'oc mil ab'il, tato maj yac' tzalajb'oc sc'ol yed' tastac ay d'ay, malaj yelc'ochi, a d'a slajvub' junñej b'aj ol can eb' d'a chamub'.

⁷ Masanil co munlajel sco b'o'o, añej yoch yopisio d'a co nivanil, palta malaj b'aq'uiñ tzoñ och vaan co nib'an tas sco nib'ej. ⁸ Mañ vach'oc yic junoc anima jelan d'a yichañ junoc to malaj spensar tato añeja' meb'a' jun anima jelan chi', vach'chom yojtac yic'an b'ey sb'a yed' yetanimail d'a svach'ilal.

⁹ Yelxo vach' tato jab'ñej tas ay d'ayoñ, d'a yichañ pax toñej sco te naub'tañej coch b'eyumal. A tas sco

naub'tañej chi' malaj yelc'ochi, lajan val icha b'aj sco nib'ej sco yam ic', palta max yamchajlaj cuuj. ¹⁰ A tas ayec' ticnaic, toxonton tz'alchaj d'a peca'. A oñ anima oñ tic ojtacab'il tas caji, nab'a anima oñ. Max yal-laj co telan co b'a yed' Dios, yujto te ec'to yip d'ayoñ. ¹¹ Ay jun lolonel syal icha tic: Tato nivan lolonel scala' ayic sco telan co b'a, ay lolonel mañxalaj yalan scala'. Malaj jab'oc tas vach' squic'a' ayic sco telan co b'a chi'. ¹² Malaj mach ojtannac tas junoc vach' d'ayoñ anima oñ tic yic tzoñ ec' jaye' c'ual d'a yolyib'añq'uinal tic, yujto a co q'uinal elañchamel tz'ec'b'at icha eñul. Malaj junoc mach syal yalani tas ol ujoc d'a yolyib'añq'uinal tic ayic toxo ix oñ chami.

7

Mañ lajanoc jelanil yed' mañ pensaril

¹ Vach' tato vach' co b'inaji, d'a yichañ pax to suc'uq'ui co jab' yed' perfume.

Vach' jun c'u ayic tzoñ chami, d'a yichañ pax jun c'u ayic tzoñ alji.

² Vach' ayic tzoñ b'atcan iloj ac'val b'aj tz'och chamel, d'a yichañ pax tzoñ b'atcan iloj q'uiñ, yujto a chamel chi', quicñej yaj co masanil. Vach' tato sco na' ayic pitzan oñto.

³ Vach' tato tzoñ oq'ui, d'a yichañ pax tzoñ tzevaji, yujto vach'chom cuseltac yilji co sat, palta sb'o co pensar yuuj.

⁴ A eb' ñican spensar sna eb' yuj schamel, axo eb' malaj spensar jun, añej d'a q'uiñ ayb'at spensar eb'.

⁵ Vach' tato sco cha cab' co cachnab'il syac' junoc mach jelan spensar, d'a yichañ pax to tzoñ alji vach'il yuj junoc mach malaj spensar.

⁶ Ayic scab'an yel yav junoc mach malaj spensar stzevaji, malaj jab'oc yelc'ochi. Lajan val icha cab'an stz'itiljub' te' q'uiix stz'ab'at yuj te' c'ac'.

⁷ A q'uen tumin tz'ac'ji d'a elc'altac, a q'uen tz'ic'an yixtaxel spensar eb' jelan. Lajan tz'ajcan eb' icha eb' malaj spensar.

⁸ Ayic sb'oelc'och junoc tas, te ay tzalajc'olal d'a yichañ ayic tz'el yich sb'oi.

Tato emnaquil scutej co b'a, te vach' quic d'a yichañ b'aj squic'chaañ co b'a.

⁹ Mocab' c'unoc scot coval, yujto a chichonc'olal chi' yic eb' malaj spensar.

¹⁰ Malajocab' b'aq'uiñ scala' to a tas ec'nacxo más vach'. A jun chi', mañ pensaril.

¹¹ Tato jelan oñ, vach' quic d'a yichañ eb' anima scha smacb'en d'a yolyib'añq'uinal tic. ¹² A jelanil chi' te nivan yelc'och d'a yichañ q'uen tumin, yujto a tzoñ ic'an b'ey d'a junc'olal.

¹³ Scham val quilan tastac b'ob'il yuj Dios: A tas coxo yajcan yuuj, malaj mach syal stojolb'itani. ¹⁴ Tato vach' cajec' squila', smoj cac'an tzalajb'oc co c'ool, palta tato mañ vach'oc cajec' squil jun, scham val co naani to a Dios tz'utan scha macañil, yic vach' a oñ chamelb'a anima caj tic, mañ cojtacoc tas sco cha co b'a yed'oc.

¹⁵ A yed' jab' in q'uinal malaj yelc'och tic, ay juntzañ tas ix vila': Ay b'aj a eb' anima vach' spensar spet chami. Ay pax b'aj jun, a eb' chuc spensar najtil tz'eq'ui.

¹⁶ Yuj chi' max oñ ec' d'a yib'añ co c'ulan vach'il, max oñ ec' pax d'a yib'añ cac'anoch co b'a jelanil yic max co juel co b'a.

¹⁷ Mocab' oñ ec' d'a yib'añ co te c'ulan chucal. Mocab' cac'paxoch co b'a mañ pensaril, yic max pet oñ chami.

¹⁸ Sco ya'ilej co b'a d'a chab' b'eyb'al tic, tato ay yelc'och Dios d'ayoñ, vach' ol oñ elc'och yed' juntzañ tic.

¹⁹ A junoc mach jelan, ec'alto nivan yelc'och yuj sjelanil chi' d'a yichañ lajuñvañoc eb' ayoch yajalil d'a junoc choñab'.

²⁰ Palta malaj junoc oñ te vach' oñ d'a yolyib'añq'uinal tic. Malaj junoc mach oñ to max och co mul.

²¹ Mocab' co cha cab' masanil tas tz'alji, yic vach' tato chuc syal eb' co checab' d'ayoñ, mañ yaoc scab'i, ²² yujto cojtac to ay b'aj chuc pax scal d'a junocxo mach.

Sch'olb'itaj junoc tas d'a jelanil

²³ Masanil juntzañ tic ix in ch'olb'itej yed' in jelanil, yujto ay val och d'a in pensar to jelan tzin ajelc'ochi, palta max nachajel-laj vuuj. ²⁴ Masanil tas tzuji max nachajel-laj vuuj, yujto ajaltac vojtaquejeli, malaj mach snachajel yuuj.

²⁵ Ix vac' val och d'a in c'ol in sayanec' jelanil yic svojtaquejeli tas yaj smasanil. Ix nachajel vuuj to malaj co pensar tato sco c'ulej chucal, quistal oñ tato sco pitej co b'a.

²⁶ Ay jun tas te chuc ix ilchaj vuj d'a yichañ chamel. Aton eb' ix ix te ay smon smusan sat eb' viñ vinac, maxtzac actajel eb' viñ yuj ix. A viñ ay yelc'och Dios d'a sat, max ac'jilaj ganar viñ yuj ix, palta axo eb' viñ sc'ulan chucal, c'un yac'ji ganar eb' viñ.

²⁷⁻²⁸ Ayic ix vac'an vip vojtaquejeli juntzañ tic, a in svalel lolonel tic, ayto pax tas maj vojtaquejeli, palta ay jun tas ix vojtaquejel d'a scal juntzañ tic, tecan am junñej viñ vinac ay yelc'och d'a scal junoc mil vinac. Axo d'a scal eb' ix ix, malaj junoc ix ay yelc'och ix ilchaj vuuj. ²⁹ Añej tas ix chax vuuj to a oñ anima oñ tic, vach' ix oñ ajcan sb'oan Dios, palta axo ix aji, ix quixtejel co b'a.

8

¹ Te vach' yic junoc mach jelan spensar, yujto syo-jtaquejel tas yaj yolyib'añq'uinal tic. A sjelanil chi' a tz'ac'an checlaj d'a sat, vach'chom to ovtaxon yilji, axo yuj sjelanil chi' scheclaj svach'il sc'ol d'a sat chi'.

A tas tz'aj sc'anab'ajaj viñ rey

² Co c'anab'ajejec tas syal viñ rey, yujto icha chi' ix cutej cac'an co ti' d'a Dios. ³ Mañ elañchameloc tzoñ el d'a yichañ viñ rey chi', mocab' co tec'b'ejec co b'a calan quic d'a tas mañ vach'oc d'a sat viñ, yujto syalñej sc'ulan viñ tas snib'ej. ⁴ Añej viñ rey chi' syal yalan slajvub' junoc lolonel, malaj mach syal sc'anb'an yab'i tas sc'ulej viñ.

⁵ Tato sco c'anab'ajej junoc checnab'il, malaj tas scot d'a quib'añ. Tato ay co pensar, snachajel cuuj tas tiempoal ayoñ eq'ui, tas pax scutej co c'anab'ajani. ⁶⁻⁷ Ay val stzolal yed' sc'ual tas tz'aj co c'anab'ajan juntzañ chi', palta ay val jun tas tzoñ ixtaneli, yujto mañ cojtacoc tas tzuji, malaj junoc mach syal yalan d'ayoñ.

⁸ Malaj mach syal snitzan sq'uinal, malaj pax mach syal syamanoch vaan schamel. A eb' soldado syal sc'ananel sb'a eb' d'a scal oval, palta a d'a chamel chi', malaj mach syal yeli. A junoc mach chuc, max yal-laj scoljiel d'a yol sc'ab' chamel yuj schucal.

Ay juntzañ malaj jab'oc yelc'ochi

⁹ Ayic ix vac'anoch d'a in c'ol vojtcaneli tastac tzuji d'a yolyib'añq'uinal tic, masanil juntzañ tic ix vila'. Ay b'aj ay eb' ayoch yajalil d'a scal eb' yetanimail, axo tz'aji a eb' tz'ixtanpax eb' anima chi'.

¹⁰ Ay b'aj ix vilpaxi to ayic smucchaj junoc vinac chuc spensar, vach'chom chuc ix yutej sb'a viñ d'a schoñab', palta tz'ic'jichaañ viñ yuj eb' yetchoñab' chi'. Axo pax eb' anima sc'anab'ajan Dios, mañxalaj mach snaancot eb'

d'a yol schoñab' b'aj tzijtum tas vach' sc'ulejnaccani. A juntzañ tic, malaj sjolomal yaji. ¹¹ Yujto mañ elañchame-loc tz'ac'jioch syaelal eb' sc'ulan chucal, yuj chi' añej chucal sc'ulej eb' anima. ¹² Vach'chom syalcan jun lolonel icha tic: A eb' sc'ulan vach'il ay yelc'och Dios d'a eb', vach'ñej tz'elc'och eb'. ¹³ Axo pax eb' chuc malaj yelc'och Dios d'ay, chuc tz'elc'och eb', quenñej tiempo syil eb', xchi jun lolonel chi'. Palta ix vila' to ay eb' ste c'ulan chucal, nivan tiempo syil eb'. ¹⁴ A tas mañ vach'oc svil d'a yolyib'añq'uinal tic, ay eb' anima vach' syutej sb'a, axo tz'aji, syab' val syail eb', ichato te chuc eb'. Axo pax eb' te chuc jun, tz'ic'jichaañ eb', ichato vach' eb'. A jun tic malaj sjolomal yed'nac.

¹⁵ Yuj chi' svala' yacb'an ayoñec' d'a yolyib'añq'uinal tic, smoj val tzoñ va'i, scuc'an a', scac'an tzalajb'oc co c'ool. Icha chi' junc'olal tzoñ eq'ui vach'chom ya tz'aj co sayan va co b'a d'a co q'uinal syac' Dios.

¹⁶ Yacb'an svac' val och d'a in c'ol vojtcaneli yed' vilan pax tastac tzuji d'a yolyib'añq'uinal tic, ay b'aj max och in vayañ d'ac'valil in naan yuuj. ¹⁷ Axo ix nachajel vuuj jun to a masanil tas sc'ulej Dios yed' tastac tzuji, max nachajel cuuj. Vach'chom scac' quip cojtacaneli, palta malaj b'aq'uiñ snachajel cuuj. Vach'chom a junoc mach jelan tz'alani to snachajel yuuj, palta val yel, malaj tas snachaji.

9

A tas smoj sco c'ulej

¹ Ayic ix vac'anoch d'a in c'ol in ch'olb'itan jun tic, ix nachajel vuuj to a tas sc'ulej eb' vach' yed' eb' jelan spensar, ayec' d'a yol sc'ab' Dios. Malaj junoc oñ cojtac tas ay d'a quichañ, tom ol oñ xajanajoc, mato ol oñ chacjoqueloc. ² Axo tz'aji, vach'chom tojol co b'eyb'al,

mato mañ tojoloc, vach'chom vach' oñ, ma chuc oñ, vach'chom sco c'anab'ajej, ma pit oñ, vach'chom scac' co silab', mato max cac'a', vach'chom ay co mul, mato malaj co smul, vach'chom scac' co ti' d'a Dios, mato max cac' co ti' chi', palta lajanñej tas sjavi d'a quib'añ.

³ Ay jun tas chuclaj d'a scal masanil tas tzuji d'a yolyib'añq'uinal tic, aton b'aj junñej tzoñ sateli. A tas ayec' d'a co pensar co masanil, añej chucal yed' mañ pensaril, axo yic sjavi chamel d'a quib'añ, tzoñ sateli.

⁴ Yuj chi' añej yic pitzan oñ, ayto tas ayoch yipoc co c'ool. Te nivan yelc'och junoc noc' tz'i' pitzan d'a yichañ junoc noc' chamnac choj. ⁵ Tato pitzan oñ, cojtac to ol oñ chamoc, axo pax eb' chamnacxo, mañxalaj tas yojtac eb', mañxalaj tas syal yac'chaj d'a eb', maxtzac nachajcot eb' yuj eb' anima. ⁶ A b'aj tzoñ mucchaji, ata' slajvican co xajanan co b'a, co chichonc'olal yed' masanil chucal. Mañxa b'aq'uiñ ay calan quic d'a tas tzuji d'a yolyib'añq'uinal tic.

⁷ Yuj chi' caq'uec tzalajb'oc co c'ol co va'i, cuq'uec a', yujto vach' jun tic d'a yichañ Dios. ⁸ Sacocab' co pichul scac'ochi, vach'ocab' scutej co jixb'an co jolom. ⁹ Yujto tzapan jab' co q'uinal syac' Dios, yuj chi' caq'uec tzalajb'oc co c'ool junjun oñ yed' eb' ix quetb'eyum xajanab'il cuuj. Aton chi' tz'ac'ji spacoc d'ayoñ yuj Dios b'aj scab' syail co munlaj d'a sat luum tic. ¹⁰ Masanil tas syal co c'ulani, co c'ulejec d'a smasanil co c'ool, yujto a d'a campusante b'aj tzoñ c'ochcani, mañxa munlajel, mañxa tas syal co naani, mañxa tas syal cojtacaneli, mañxa pax jelanil.

A tas mañ tojoloc sc'ulaji

¹¹ Ay junxo tas svil d'a yolyib'añq'uinal tic: A eb' toxon jelan sb'eyi, mañ masaniloc eb' tz'ac'an ganar carela. Mañ masaniloc eb' jelan yac'an oval tz'ac'an ganar oval. Mañ

masaniloc eb' jelan spensar vach' sva'i. Mañ masaniloc eb' te ay tas ojtannac tz'och b'eyumal. Mañ masaniloc eb' c'ayb'ab'il tz'och yopisio. Palta masanil mach tz'ilchaj vach'il yed' chucal yuuj. ¹² Añejtona' a oñ anima oñ tic, mañ cojtacoc janic' tzoñ chami. Icha tz'aj scan noc' chay d'a yol chimpa, ma icha yic scan noc' much d'a yol te' yaal, icha chi' caji, malaj tas naan cuuj sjavi jucnaj junoc tas d'a quib'añ.

¹³ Añejtona', ay jun tas ix vila', nivan yelc'och jun c'ayb'ub'al ix vic'can d'ay: ¹⁴ Ix vil jun yune' choñab' quenñej anima cajan d'ay, axo ix aji ay jun viñ rey te nivan sb'isul soldado, ix oymaj viñ yed' eb' soldado chi' d'a spatictac jun yune' choñab' chi' yic syac'an oval eb' yed'oc. ¹⁵ Palta a d'a jun yune' choñab' chi', ay jun viñ meb'a' cajan ta', te jelan spensar viñ. Ix yal scolan jun choñab' chi' viñ yuj sjelanil chi', palta malaj mach ix naancot viñ.

¹⁶ Yuj chi' vach'chom malaj yelc'och sjelanil spensar jun viñ meb'a' chi' d'a eb' anima, maj scha yab' eb' tas syal viñ, palta a in tic svala' to ay yelc'och junoc mach ñican spensar d'a yichañ junoc mach te vinac syutej sb'a.

¹⁷ Te vach' cab'an slolonel junoc mach ay pensar to c'ununi sloloni, d'a yichañ pax cab'an yel yav junoc sreyal eb' malaj spensar.

¹⁸ Te nivan yelc'och jelanil d'a yichañ yamc'ab' yic oval. Yujñej jab'oc tas chuclaj sco c'ulej, te nivan tas tz'ixtaxeli.

10

¹ Yujñej junoc noc' chamnac yax a'ay tz'ixtaxb'at sjab' perfume te vach'. Icha pax chi' junoc mach b'inajnac yuj sjelanil, tato sc'ulej jab'oc chucal, satel sb'inajnaquil chi'.

- ² A tas snib'ej junoc mach iican spensar to a tas vach' b'aj syac'och sb'a. Axo pax tas snib'ej junoc malaj spensar jun, añej d'a chucal b'aj syac'och sb'a.
- ³ A eb' malaj spensar, a tas sc'ulej eb' sch'oxaneli to malaj spensar eb'. Elañchamel scheclaj eb' yuuj.
- ⁴ Tato a junoc yajal scot yoval d'ayoñ yuj co paltail, mocab' elañchameloc sco c'anel co b'a d'a copisio. Tato emnaquil scutej co b'a, tzoñ ac'ji nivanc'olal vach'chom nivan co paltail chi'.
- ⁵ Ay val tas mañ smojoc tzuji d'a yolyib'añq'uinal tic, aton tas tz'el sc'ulan eb' yajal. ⁶ Yujto a d'a eb' malaj spensar tz'ac'ji junoc opisio nivan yelc'ochi, axo pax d'a eb' smoj yoch yajalil jun, a junoc comon opisio tz'ac'ji. ⁷ Ix vila' to a eb' checab' yaji, yib'añ chejñej tz'ec' eb'. Axo pax eb' nivac vinac jun, a d'a yoc eb' sb'eyi, ichato checab' yaj eb'.
- ⁸ A eb' sb'oan junoc nivan jul, ay smay sb'at eb' d'a yool. A eb' sjuanel junoc muro, ay smay schiji eb' yuj noc' chan.
- ⁹ A eb' stzeyan q'uen q'ueen, ay smay slajvi eb' yuj q'ueen. Axo eb' spojvi c'atzitz, ay smay xican sb'a eb'.
- ¹⁰ Ayic tz'em ye q'uen ch'acab', axo yic sco c'anan q'ueen yovalil scac' val quip co d'ab'anoch q'ueen, yuj chi' más vach' sco ñicxiq'ue ye q'ueen. Tato jelan oñ jun, elañchamel sco na' tas tzoñ aji.
- ¹¹ ¿Tasto yalan junoc mach ojtannac smontan noc' chan, tato toxo ix chiji yuj noc'?
- ¹² Tato tzoñ lolon yed' jelanil, vach' tz'alchaj d'ayoñ. Tato tzoñ lolon yed' co mañ pensaril jun, munil squic'cot d'a quib'añ.
- ¹³ Ayic syamanoch slolon junoc malaj spensar, a comon lolonel syala', axo yic slajvi slolon chi', ichato malaj jun tas syal chi', ¹⁴ max c'unb'i ste loloni.

Malaj mach syal yalan tas toto ol ujoj.

¹⁵ A eb' malaj spensar, smac' c'unb'oc sb'a eb' smunlaji, maxtzac nachaj yuj eb' b'aj ay sb'eal schoñab'.

¹⁶ Ob'iltac junoc nación to a junoc mach tzapanto spensar ayoch sreyaloc, a na añej iloj q'uiñ syac' eb' yichamtac vinaquil.

¹⁷ Te vach' yic junoc nación tato a junoc mach jelan spensar ayoch sreyaloc, a na eb' yichamtac vinaquil sva eb' d'a yorail yic tz'och yip eb', mañoclaj d'a uq'uel añ sb'atcan eb'.

¹⁸ A eb' ch'aan sc'ool snipan yib'añ spat, tz'ec' tz'uj d'a eb', axo tz'aji, tz'em lañaj spat eb' chi' d'a yib'añ.

¹⁹ A q'uiñ stzalajb'i co c'ool yuuj, tzoñ tzalaj pax yuj tas scuq'uej, palta a juntzañ tic tumin snib'ej.

²⁰ Mocab' calec specal viñ rey, mocab' ec' d'a co pensar calani. Mocab' cal chucal d'a eb' b'eyum, vach'chom co ch'ocoj ayoñec' d'a co pat, yujto jab'jab'il tz'ab'chaji, ichato a noc' much tz'ic'anb'ati sc'och d'a viñ rey chi'.

11

¹ Elb'enocab' tastac cuuj, yujto ay jun c'ual ol co cha spac.

² A tastac ay d'ayoñ, vach' sco pub'at d'a eb' malaj yico', yujto mañ cojtacoc talaj ay junoc chucal sjavi d'a quib'añ d'a yolyib'añq'uinal tic.

³ Tato stelvi junoc te te', yalxoñej b'aj sb'at te', scanñej te' b'aj tz'em juan chi'. Tato q'uic' yilji asun, van scot ñab' syal chi'.

⁴ Tato scac'och co chum chajtil yilji tiempo b'aj ayoñeq'ui, malaj b'aq'uiñ tzoñ avalvi, malaj pax b'aq'uiñ sco mol sat cavb'en chi'.

⁵ Mañ cojtacoc b'aj scot ic', mañ cojtacocpaxi tas tz'aj sq'uib' junoc nene' unin d'a yol sc'ol snun, ichaton chi' mañ cojtacoc tastac sc'ulej Dios, aton ix b'oan masanil tas.

⁶ Cavejec co b'ab'el avb'en, scavan pax tzac'anilto tz'ochi, yujto mañ cojtacoc mach junoc macañ vach' tz'aji, tom a b'ab'el chi', mato a tzac'an chi', mato syac' scha macañil jun.

⁷ Te vach' quilan saquilq'uinal, vach' quilan pax yoc c'u. ⁸ Vach'chom tzijtum ab'il squila', palta scac' quip cac'an tzalajb'oc co c'ool. Scham val co naani to nivan tiempo tzoñ can d'a campusante, mañxa tas scac' ganar ta', mañxalaj yelc'ochi.

A razón d'a eb' quelemtac

⁹ Ex quelemtac yed' ex cob'estac, tzalajañec yacb'an steton eyip. Aq'uec tzalajb'oc e c'ool yed' tas vach' yacb'an syal eyuuj. Ixiquec b'aj tze nib'ej tzex b'ati, c'ulejec tas tze nib'ej tze c'ulej, palta b'ian scham val e naani to ol ex sch'olb'itej Dios yuj tastac tze c'ulej chi'.

¹⁰ Iq'uequel juntzañ tas tze naub'tañej d'a e pensar, mañ ex och ilc'olal yuj junoc yaelal d'a e nivanil, yujto a jab' stiempoal e quelemal e cob'esal, malaj yelc'ochi, junñej rato tz'ec'b'ati.

12

¹ Yacb'an unin animaexto, naeccot Dios e b'oumal, yacb'an mantzac eyab' syail yuj icham animail. Yujto ay jun tiempoal ol eyal icha tic: Mañxa svach'il cajec' scab'i, xe chama.^{12.1} ² Naeccot Dios chi' ticnaic yacb'an tzato yal eyilan yoc c'u, yoc q'uen uj yed' yoc q'uen c'anal, yic mantzac syamoch ste javi yaelal d'ayex. ³ Yujto ay jun c'ual a e c'ab' tzex colan ticnaic, toxoñej ol luclonoc, axo

^{12.1} 12:1 A jun lolonel "b'oumal" a d'a hebreo icha val to lajan sjajil icha jun lolonel "mucnab'il".

eyoc te tec'an, ol el yip. Mañapaxlaj q'uen eye b'aj ol yal e cach'an e vael, ol ixtaxpax yol e sat. ⁴ Ayic ol javoc jun tiempoal chi' d'a eyib'añ, mañixo ol yal-laj eyab'an tastac sc'añ d'a yoltac b'e, mañixo ol eyab'paxlaj sc'añ q'uen cha'. Pitzan ex xo ayic tz'oc' noc' much ayic ayto sc'ana', mañixo ol eyab' yoch b'it d'a e tz'ey. ⁵ Ol ex xiv e q'ue d'a junoc chaañ, ayxo smay eyec' d'a yoltac b'e.

Ol syamoch sacb'i xil e jolom, tevelxoñej ol ex ec' machaljoc, mañixa pax tas ol e na' d'a eyetb'eyum, yujto vanxo e b'atcan d'a e cajnub' d'a campusante d'a junelñej. A eb' anima d'a yoltac b'e, ol laj oc' eb' yuj e chamel.

⁶ Co naeccot jun Dios oñ b'oani, yujto ay jun c'ual ol lajvocc'och co q'uinal, icha junoc candil nab'a oro spoji ayic sd'iñichaj scatenail nab'a plata b'aj chinanq'uei. Mato icha tz'aj spojbat lum ch'ub' d'a sti' a a', ma icha tz'aj spoj q'uen tz'ec' surson b'aj stoc'jiq'ueta a a' d'a yol jul. ⁷ Ayic slajvic'och co nivanil tic, smeltzajxicanoch pococal d'a sat lum tic, ichataxon yaj d'a yalañtaxo. Axo co pixan sq'uexcan d'a Dios, yujto a' ac'jinacoch d'ayoñ.

⁸ A in alum in el lolonel tic svalanxi junelxo: Masanil juntzañ tic, malaj sjolomal yaji, malaj yelc'ochi.

A juntzañ slajvub' lolonel tz'aljicani

⁹ A val yuj in jelanil, mañ jantacoc tas vach' ix vac' yojtaquejel eb' vetanimail. Añejtona' jantac pax juntzañ lolonel ix in sic'cani, ix lajvi chi' ix in ch'olb'itaneli, ix vac'anoch d'a stzolar. ¹⁰ Ix in say val lolonel to vach'ñej schaan sb'a to yel, yic tzin tz'ib'ejcan icha val smojal.

¹¹ A tastac syal eb' jelan, lajan val icha junoc teclab' jay sñi' stecjioch d'a noc' vacax, axo yic toxo ix molchaj juntzañ lolonel chi', lajan val icha te' estaca tzatz yaj smac'chajemi. A juntzañ lolonel chi' a Dios Quilumal, a' ix ac'an d'ayoñ. ¹² Ex unin anima, scham val eyilani,

mañ comonoc tzeyac'och e b'a d'a junocxo comon lolonel, yujto a tz'ib'oj uum malaj slajvub', añejtona' tato te ay tas sco c'ayb'ej d'ay, tzoñ tzactzajq'ue yuuj.

¹³ Icha tic tz'aj slajvican juntzañ lolonel tic. Ix alchajcan smasanil. Ayocab' yelc'och Dios d'ayoñ, co c'anab'ajejec masanil schecnab'il, yujto a jun chi' yovalil sco c'ulej.

¹⁴ Yujto a Dios ol ch'olb'itan masanil tastac sco c'ulej, tato vach', mato chuclaj, vach'chom elc'altac ix laj co c'ulej.

A Ch'an Biblia D'a Chuj San Mateo
The Holy Bible in the Chuj San Mateo language of Guatemala
La Santa Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán

copyright © 2007 Sociedad Bíblica de Guatemala

Language: Chuj de San Mateo Ixtatán (Chuj)

Dialect: Ixtatán

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Mar 2019 from source files dated 5 Mar 2019

43e98fca-30dd-583b-b172-dc26d705ee90